

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2021 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	sędzia Krzysztof Szewczak (spr.)
----------------	----------------------------------

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 września 2021 r. w L.

sprawy T. O.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S.

o prawo do wypłaty emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Siedlcach

z dnia 10 maja 2021 r. sygn. akt IV U 707/20

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz T. O. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

III AUa 501/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2020 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., na podstawie ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 53), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, przyznał T. O. emeryturę od dnia 1 lipca 2020 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, w wysokości ustalonej na podstawie art. 26 tej ustawy w kwocie 998,88 zł i wypłatę tego świadczenia zawiesił z uwagi na pobieranie przez ubezpieczonego świadczenia przyznanego przez inny organ rentowy, tj. Wojskowe Biuro Emerytalne. Pozwany organ rentowy wskazał, że ubezpieczony w terminie jednego miesiąca od otrzymania decyzji winien dokonać wyboru między emeryturą z FUS a pobieraną z WBE i przekazać do ZUS informację o dokonanych wyborze.

Ubezpieczony T. O. wniósł odwołanie od powyższej decyzji w części wstrzymującej wypłatę przyznanego świadczenia, domagając się zmiany decyzji w zaskarżonej części poprzez nakazanie organowi rentowemu podjęcia wypłaty emerytury od dnia 1 lipca 2020 r. oraz zasądzenia na jego rzecz od organu rentowego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wnosił o oddalenie odwołania. Wskazał, że decyzją z dnia 29 lipca 2020 r. przyznał T. O. emeryturę od dnia 1 lipca 2020 r. na podstawie ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 53) i wypłatę tego świadczenia zawiesił z uwagi na pobieranie przez ubezpieczonego świadczenia przyznanego przez inny organ rentowy, tj. Wojskowe Biuro Emerytalne. Organ rentowy powołał przepis art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej, który stanowi, że w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego (ust.1). Stosownie do art. 95 ust. 2. ustawy emerytalnej przepis ust. 1 tego artykułu stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Przepis art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin odnosi się do obliczenia emerytury dla żołnierzy, którzy zostali powołani do służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., natomiast art. 18e tej ustawy odnosi się do żołnierzy powołanych do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po 31 grudnia 2012 r.

Wyrokiem z dnia 10 maja 2021 r. Sąd Okręgowy w Siedlcach zmienił zaskarżoną decyzję w części dotyczącej zawieszenia wypłaty świadczenia w ten sposób, że nakazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w S. podjęcie wypłaty emerytury na rzecz T. O. od dnia 1 lipca 2020 r. w kwocie 998,88 zł (pkt I wyroku) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. na rzecz T. O. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II wyroku).

W uzasadnieniu tego wyroku Sąd I instancji ustalił, że Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego decyzją z dnia 22 marca 2006 r. przyznał T. O., urodzonemu w dniu (...), emeryturę wojskową od dnia 1 lutego 2006 r., na podstawie art. 31 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. 2004 r., Nr 8, poz. 66 ze zm.) w kwocie 3 696,88 zł. Do obliczenia podstawy wymiaru świadczenia przyjęto uposażenie należne ubezpieczonemu według stawek obowiązujących w dniu zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, tj. w dniu (...) w kwocie

3.640 zł, dodatek za długoletnią, 31-letnią służbę wojskową, w kwocie 910 zł i 1/12 dodatkowego uposażenia. Podstawa wymiaru wyniosła 4 929,17 zł. Procentowy wymiar emerytury wyniósł 82,90%, jednak wobec zastosowania zasady nieprzekraczania 75% podstawy wymiaru (art. 18 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin), wysokość emerytury wojskowej ustalono w kwocie 3 696,88 zł. Do wysokości tej emerytury uwzględniono okres służby wojskowej do nabycia uprawnień emerytalnych w wymiarze 15 lat – 40% oraz ponad ten okres służbę wojskową w wymiarze 16 lat i 6 miesięcy – 42,90%.

Do wysokości emerytury wojskowej nie zaliczono żadnych okresów składkowych lub nieskładkowych, ponieważ ubezpieczony takich nie posiadał. Służbę wojskową rozpoczął w dniu 1 sierpnia 1974 r. i został z niej zwolniony w dniu 31 stycznia 2006 r. Od dnia 1 lutego 2006 r. przyznano mu prawo do emerytury wojskowej. Do ustalenia prawa do tego świadczenia zliczono mu wyłącznie okres służby wojskowej od dnia 1 sierpnia 1974 r. do dnia 31 stycznia 2006 r.

W czasie pobierania emerytury wojskowej T. O. od dnia 1 marca 2006 r. do dnia 31 marca 2006 r. był zatrudniony w wymiarze 1/2 etatu, zaś od dnia 1 kwietnia 2006 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r. w wymiarze 3/4 etatu w Urzędzie (...) G., gdzie wykonywał pracę kolejno na stanowiskach: Kierownika Miejskiego Centrum (...), Kierownika (...), Kierownika Wydziału (...) i (...). W okresie od dnia 1 kwietnia 2006 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r. pełnił również funkcję pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych. Stosunek pracy ustał w wyniku rozwiązania umowy o pracę

za wypowiedzeniem złożonym przez pracownika w związku z przejściem na emeryturę (art. 30 § 1 pkt 2 k.p.), co potwierdza świadectwo pracy.

Decyzją z dnia 28 lipca 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. na podstawie przepisów ustawy emerytalnej odmówił T. O. ustalenia kapitału początkowego, ponieważ nie udowodnił on okresów składkowych i nieskładkowych wymienionych w art. 6 tej ustawy, przebytych przed 1 stycznia 1999 r. Organ rentowy nie uwzględnił okresu od dnia 1 sierpnia 1974 r. do dnia 31 grudnia 1998 r., ponieważ ten okres został zaliczony do emerytury wojskowej.

Decyzją z dnia 29 lipca 2020 r. znak (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., na podstawie przepisów ustawy emerytalnej, przyznał T. O. emeryturę od dnia 1 lipca 2020 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek, w wysokości ustalonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej w kwocie 998,88 zł. ZUS wskazał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielnia podstawy obliczania emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Wypłatę świadczenia ZUS zawiesił z uwagi na pobieranie przez ubezpieczonego świadczenia przyznanego przez inny organ rentowy, tj. Wojskowe Biuro Emerytalne.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów, które ocenił jako wiarygodne, mając przy tym na uwadze, że nie były one kwestionowane przez strony. Sąd I instancji podkreślił przy tym, że stan faktyczny nie był w sprawie niniejszej sporny.

Spór dotyczył natomiast interpretacji przepisu art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej i zagadnienia, czy ubezpieczonemu pobierającemu emeryturę wojskową przyznaną przez Wojskowe Biuro Emerytalne na podstawie art. 31 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, przysługuje prawo do wypłaty emerytury przyznanej przez ZUS na podstawie art. 24 ustawy emerytalnej.

Ubezpieczonemu, po zakończeniu służby wojskowej w wymiarze 31 lat i 6 miesięcy, przyznano prawo do emerytury wojskowej, ograniczając wypracowany w wojsku wymiar emerytury (82,90%) do maksymalnego wymiaru 75%. W czasie pobierania emerytury wojskowej T. O. od dnia 1 marca 2006 r. do dnia 31 marca 2006 r. był zatrudniony w wymiarze 1/2 etatu, zaś od dnia 1 kwietnia 2006 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r. w wymiarze 3/4 etatu w Urzędzie (...) G.. ZUS na wniosek z dnia 9 lipca 2020 r. przyznał mu emeryturę z FUS i jej wypłatę zawiesił z powodu zbiegu świadczeń emerytalnych z obu systemów. Ubezpieczony spełnił przesłanki nabycia prawa do dwóch świadczeń na podstawie odrębnych przepisów ustaw, bowiem opłacał składki na ubezpieczenia społeczne po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej.

Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie, wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Zgodnie zaś z art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, przepis ust. 1 tego artykułu, stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 18e ustawy z 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Sąd Okręgowy dalej podniósł, że rozważenia wymaga interpretacja użytego w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej zwrotu „emerytura (...) została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin”.

Powołany przepis art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnej żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin dotyczy emerytury żołnierza przyjętego do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999, która wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby i wzrasta wg zasad ustalonych w art. 15 ust. 1 pkt 1, ust. 2-5, natomiast przepis art. 18e tej ustawy dotyczy emerytury żołnierza powołanego do służby po raz pierwszy po dniu 31 grudnia 2012 r., która wynosi 60% podstawy jej wymiaru za 25 lat służby i wzrasta o 3% za dalsze lata. W obu tych przepisach emeryturę wojskową oblicza się wyłącznie od wysługi lat służby wojskowej, bez możliwości uwzględniania „cywilnego” stażu emerytalnego, co uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur wypracowanych niezależnie od siebie.

Kwestia zaliczania cywilnego stażu ubezpieczeniowego przedstawia się inaczej w przypadku żołnierza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. Takiemu żołnierzowi zalicza się posiadane przed powołaniem do zawodowej służby wojskowej okresy składkowe i nieskładkowe w rozumieniu ustawy emerytalnej (art. 16 ust. 1 w związku z art. 15 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Okresy te uwzględnia się w ten sposób, że emerytura wojskowa wzrasta o 2,6% podstawy wymiaru za nie więcej niż 3 lata okresów składkowych poprzedzających służbę (o 1,3% za każdy następny rok i 0,7% za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę – art. 15 ust. 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Tak ustalona emerytura podlega (na wiosęć) zwiększeniu – w wyniku doliczenia okresów przypadających po zwolnieniu ze służby – o 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. w wymiarze czasu pracy nie niższym niż połowa pełnego wymiaru czasu pracy oraz za każdy rok okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub za okres nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia – pod warunkiem jednak, że emerytura ta wynosi mniej niż 75% podstawy jej wymiaru i emeryt ukończył 50/55 lat życia albo stał się inwalidą (art. 14 ust. 1-4 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Emeryt wojskowy, który uzyskał maksymalny wymiar podstawy świadczenia, tj. 75%, nie ma możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Taka sytuacja ma miejsce w przypadku ubezpieczonego, ponieważ emerytura wojskowa T. O., z uwagi na jego długoletnią służbę (31 lat i 6 miesięcy), została obliczona w maksymalnym wymiarze 75% podstawy wymiaru (art. 18 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). W konsekwencji, nie może on doliczyć do emerytury wojskowej stażu pracowniczego z okresu od 1 marca 2006 r. do 30 kwietnia 2020 r.

Sąd I instancji podniósł, że zbieg prawa do świadczeń z ubezpieczenia powszechnego i zaopatrzenia wojskowego były przedmiotem wypowiedzi judykatury.

Sąd Najwyższy w wyroku z 8 maja 2012 r., II UK 237/11 (OSNP 2013, nr 7-8, poz. 91) wskazał, że zasada pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń – art. 95 ust. 1 ustawy emerytalnej, jest oczywista i dotyczy również zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w tej ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych. Także w wyroku z 24 maja 2012 r., II UK 261/11 (LEX nr 1227967) Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że ubezpieczony uprawniony do świadczenia z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i pobierający to świadczenie nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia i prawo to zostało mu przyznane. Tak też w wyroku z 4 grudnia 2013 r., II UK 223/13 (LEX nr 1394110), Sąd Najwyższy stwierdził, że prawo do otrzymywania jednego świadczenia wynika wprost z przepisów. Zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jak i analogiczny art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, wskazują, że ubezpieczony uprawniony do emerytury z FUS nie może jednocześnie pobierać emerytury wojskowej, mimo że spełnił warunki do jej nabycia.

W wyroku z 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17 (OSNAP 2019, nr 9, poz. 114) Sąd Najwyższy wskazał, że kryterium, które zadecydowało o uprzywilejowaniu pobieraniem dwóch świadczeń żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., jest brak możliwości uwzględniania w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Sąd Najwyższy wskazał, że kryterium to określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relewantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których

wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej, do nich zaś należą wszyscy żołnierze, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., ale też niektórzy żołnierze, którzy pozostawali w służbie przed dniem 2 stycznia 1999. Sąd Najwyższy uznał za właściwy taki kierunek wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej, z którego wynika, że użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie "emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych" oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur "wypracowanych" niezależnie od siebie. Sąd Najwyższy wskazał, że o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego. Sąd Najwyższy wskazał przy tym, że taki brak nie występuje jednak wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym elementem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa, niepozwalające na wykorzystanie stażu "cywilnego" w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego.

Ten kierunek wykładni prezentowany jest również w orzecznictwie sądów powszechnych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19 listopada 2020 r., III AUa 546/20 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 29 maja 2020 r., III AUa 268/20).

Sąd Okręgowy przyłączył się do kierunku wykładni zaprezentowanego w powołanym wyżej wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17 oraz wyrokach Sądów Apelacyjnych, uznając, że z przepisów art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej, należy wyprowadzić wniosek, iż użyte w art. 95 ust. 2 sformułowanie "emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych", oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej. Dotyczy to żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. oraz niektórych żołnierzy, którzy pozostawali w służbie przed 2 stycznia 1999 r.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że T. O. ma prawo do pobierania obu świadczeń emerytalnych, ponieważ mimo powołania do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r., nie ma on możliwości obliczenia wysokości emerytury wojskowej z uwzględnieniem „cywilnego” stażu emerytalnego. Do takiego wniosku doprowadziła Sąd I instancji przyjęta wykładnia art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej oraz konstytucyjna zasada równości, wynikająca z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP, nakazująca równe traktowanie podmiotów posiadających wspólną cechę relewantną, którą w rozpoznawanej sprawie jest brak możliwości uwzględnienia w wysokości emerytury wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych poza służbą wojskową. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że w sprawie niniejszej zachodzi wyjątek, o jakim mowa w art. 95 ust. 2 ustawy emerytalnej, od zasady wypłaty jednego świadczenia, określonej w ustępie 1 tego artykułu. W związku z tym Sąd I instancji zmienił zaskarżoną decyzję poprzez nakazanie organowi rentowemu podjęcia wypłaty T. O. jego emerytury z FUS od dnia jej przyznania.

O kosztach procesu obejmujących koszty zastępstwa procesowego, zgodnie z wynikiem sprawy, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz.265).

Apelację od tego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.. Zaskarżając wyrok Sądu I instancji w całości apelant zarzucił mu:

1/ naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na wydany wyrok, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. poprzez sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego i ustalenie, że ubezpieczony spełnia warunki do wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mimo że został powołany do służby wojskowej po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1999 r.;

2/ naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 2 ust. 1 i 2, art. 5 ust. 2a, art. 95 ust. 1 i 2, art. 96 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 12, art. 14, art. 15, art. 15a, art. 16 i art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin poprzez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że ubezpieczony spełnia wszystkie przesłanki do wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mimo że po raz pierwszy został powołany do służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 r. i nie nabył emerytury na podstawie art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

W konsekwencji tych zarzutów apelant wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie odwołania.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony T. O. wnosił o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, ponieważ nie zostały w niej przedstawione zarzuty skutkujące zmianą lub uchYLENIEM zaskarżonego wyroku.

Sąd Apelacyjny w pełni podziela i przyjmuje za własne, zarówno poczynione przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne, jak i rozważania prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, czyniąc je, stosownie do art. 387 § 2¹ k.p.c., podstawą własnego rozstrzygnięcia, wobec czego zbędne jest ponowne ich przedstawianie.

Przystępując do oceny zarzutów przedstawionych w apelacji pozwanego organu rentowego w pierwszej kolejności należało rozważyć zarzut naruszenia przepisów postępowania, bowiem tylko prawidłowo ustalony stan faktyczny może stanowić podstawę do oceny poprawności zastosowania prawa materialnego (por. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2004 r., IV CK 208/03 – LEX nr 182074 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 2009 r., IV CSK 407/08 – LEX nr 511007). Ocena trafności zarzutów obraży prawa materialnego możliwa jest jedynie w odniesieniu do prawidłowo ustalonego stanu faktycznego (por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 czerwca 2000 r., II CKN 1061/98 – LEX nr 749997; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2002 r., IV CKN 1547/00 – LEX nr 78324; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 1997 r., II CKN 188/97 – LEX nr 1228728; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2007 r., II CSK 273/07 – LEX nr 621239 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 1999 r., II CKN 525/98 – LEX nr 1213499). Apelant obraży art. 233 § 1 k.p.c. upatrywał w sprzeczności istotnych ustaleń faktycznych Sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez ustalenie, że T. O. spełnia warunki do wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mimo że został powołany do służby wojskowej po raz pierwszy przed dniem 1 stycznia 1999 r. Powołany ostatnio przepis dotyczy swobodnej oceny dowodów. Zasada ta uprawnia sąd orzekający z jednej strony do oceny tychże dowodów „według własnego przekonania”, z drugiej natomiast strony zobowiązuje sąd do „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”. Uprawnienie sądu do oceny dowodów według własnego przekonania nie oznacza oczywiście dowolności w tej ocenie, bowiem poza sporem winno być, iż dokonując tej oceny sąd nie może ignorować zasad logiki, osiągnięć nauki, doświadczenia życiowego, czy też wyciągać wnioski nie wynikających z materiału dowodowego. Dopuszczenie się obraży art. 233 § 1 k.p.c. przez sąd może więc polegać, albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem życiowym, zasadami nauki, albo też na niedokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważania sprawy. Sformułowany w apelacji zarzut nie został oparty na twierdzeniu, że Sąd Okręgowy pominął część materiału dowodowego. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, art. 233 § 1 k.p.c. zawiera nakaz, aby wyrażona ocena w aspekcie wiarygodności dokonana była na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału w sprawie oraz uwzględnienie wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 r., IV CKN 1256/00 – LEX nr 80267; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 2000 r., III CKN 562/98 – LEX nr 5528132 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2002 r., II CKN 691/99 – LEX nr 54339). Za utrwalony w judykaturze należy uznać pogląd, że zarzut obraży art. 233 § 1 k.p.c. nie może polegać na zaprezentowaniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń faktycznych, a tym samym korzystnej dla niego oceny materiału dowodowego

(por. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99 – LEX nr 53136). W uzasadnieniu wyroku z dnia 10 czerwca 1999 r., II UKN 685/98 (OSNP 2000, nr 17, poz. 655) Sąd Najwyższy stwierdził, że normy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego. Swobodna ocena dowodów nie może być rzecz jasna dowolna. Postawienie zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. nie może być uzasadnione odmienną interpretacją strony co do dowodów zebranych w sprawie, jeśli jednocześnie nie wykaże, iż ocena przyjęta przez sąd pierwszej instancji za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granice swobodnej oceny dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00 – LEX nr 40424).

Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy niniejszej, dokonując trafnych ustaleń w zakresie istotnym dla jej rozstrzygnięcia. W sposób wyczerpujący przeprowadził postępowanie dowodowe, wyprowadził logiczne i spójne wnioski ze zgromadzonego materiału dowodowego, na podstawie których prawidłowo ustalił stan faktyczny, który, co należy z całą mocą podkreślić, nie był sporny.

Reasumując, przedstawiony w apelacji zarzut obraży przepisu art. 233 § 1 k.p.c. nie mógł doprowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku, stąd konieczne jest rozważnie przez Sąd Apelacyjny prawidłowości zastosowania prawa materialnego przez Sąd Okręgowy.

W tym miejscu jedynie tytułem przypomnienia należy wskazać, że T. O., urodzony w dniu (...), został powołany do zawodowej służby wojskowej przed 1 stycznia 1999 r. (rozpoczął pełnić tę służbę od dnia (...)), od dnia (...) nabył prawo do emerytury wojskowej, w maksymalnej wysokości 75% podstawy wymiaru. Przyznana wnioskodawcy emerytura w systemie powszechnym decyzją z 29 lipca 2020 r. obejmuje okres opłacania składek na ubezpieczenia społeczne po dacie nabycia prawa do emerytury wojskowej, tj. okres od dnia 1 marca 2006 r. do dnia 30 kwietnia 2020 r.

Zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 2 ust. 1 i 2, art. 5 ust. 2a, art. 95 ust. 1 i 2, art. 96 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz art. 12, art. 14, art. 15, art. 15a, art. 16 i art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, również nie mógł być uznany za trafny z przyczyn, o których niżej będzie mowa. Apelant obraży tych przepisów upatrywał w ich niewłaściwym zastosowaniu i przyjęciu, że ubezpieczony spełnia wszystkie przesłanki do wypłaty emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, mimo że po raz pierwszy został powołany do służby wojskowej przed dniem 1 stycznia 1999 r. i nie nabył emerytury na podstawie art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.

Istota sporu w sprawie niniejszej sprowadzała się do oceny, czy ubezpieczony może pobierać emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji, gdy jest równolegle uprawniony do emerytury wojskowej, przy założeniu, że został powołany do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. Zdaniem ubezpieczonego winien on otrzymywać zarówno emeryturę wojskową, jak i emeryturę z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Stosownie do art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (t.j. Dz.U. 2020 r., poz. 586), w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w ustawie z prawem do emerytury lub renty albo do uposażenia w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego przewidzianych w odrębnych przepisach wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 291), w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Stosownie natomiast do art. 95 ust. 2 tej ustawy przepis ust. 1 tego artykułu, stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o

zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Co do zasady więc w razie zbiegu uprawnień do emerytury z dwóch różnych systemów przysługuje tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Zasada ta ma również zastosowanie do przypadku nabycia prawa do emerytury wojskowej, albowiem art. 95 ust. 2 określający wyjątek od zasady pobierania jednego świadczenia emerytalnego odnosi się również do emerytur wojskowych. Wyłączenie zasady pobierania jednego świadczenia, przewidziane w art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dotyczy przypadku obliczenia emerytury wojskowej dla żołnierza powołanego do służby wojskowej po raz pierwszy po 1 stycznia 1999 r. Sytuacja żołnierzy zawodowych, o których stanowi art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jest odmienna, gdyż przy obliczaniu ich emerytury wojskowej nie podlegają uwzględnieniu żadne okresy składkowe i nieskładkowe, ani sprzed rozpoczęcia służby (art. 16 ust. 1 tej ustawy), ani przypadające po jej zakończeniu (art. 14 ust. 1 tej ustawy). Wskutek rozdzielenia systemów ubezpieczeniowego i zaopatrzeniowego każdy z nich realizuje osobno zobowiązania wobec żołnierzy zawodowych, którzy służbę rozpoczęli po 1 stycznia 1999 r. W rezultacie osoba uprawniona do emerytury wojskowej obliczonej na podstawie art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, która spełnia jednocześnie warunki do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ma prawo do pobierania obu tych świadczeń bez ograniczeń.

Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia w sprawie niniejszej miała zatem wykładnia użytego w art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zwrotu: "emerytura wojskowa została obliczona według zasad określonych w art. 15a lub art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin", a także ocena, czy ma on znaczenie podmiotowe, czy też przedmiotowe – ukierunkowane na sposób jej obliczenia.

W powołanym przez Sąd Okręgowy wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17 (OSNP 2019, nr 9, poz. 114), dokonując wykładni ostatecznie powołanych przepisów, Sąd Najwyższy stwierdził, że użyte w art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych sformułowanie: „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych” oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej, co z kolei uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur "wypracowanych" niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Przy czym ten „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie, po zwolnieniu ze służby wojskowej, okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego. O zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej (art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych).

Sąd Apelacyjny w pełni przyłącza się do tego kierunku wykładni przepisu art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W okolicznościach sprawy niniejszej, prawo do pobierania emerytury w systemie powszechnym – aktualnie zawieszony – obok emerytury wojskowej przysługuje ubezpieczonemu, ponieważ przy ustalaniu wysokości emerytury wojskowej nie było możliwości uwzględnienia jego „cywilnego” stażu ubezpieczeniowego w systemie powszechnym. Znajduje to w pełni potwierdzenie w prawidłowych ustaleniach Sądu Okręgowego, z których wynika, że z uwagi na

fakt, iż już w momencie przyznania T. O. w lutym 2006 r. emerytury wojskowej procentowy wymiar tego świadczenia osiągnął od razu maksymalną wysokość 75% podstawy wymiaru, nie było możliwości doliczenia do jego emerytury wojskowej okresów opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po dniu 31 grudnia 1998 r. lub okresu nieopłacania składek z powodu przekroczenia w trakcie roku kalendarzowego kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia (art. 14 ust. 1 pkt 2 w zw. ust. 2 pkt 1 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin). Oznacza to, że ubezpieczony płacący składki na ubezpieczenie społeczne w systemie powszechnym nie mógłby skorzystać z nich w żaden sposób, gdyby odmówić mu pobierania obu zbiegających się świadczeń.

Przewidziana w powołanych wyżej przepisach możliwość pobierania dwu zbiegających się świadczeń (emerytury wojskowej oraz emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) jest w swej konstrukcji zbliżona do sytuacji rolników pobierających świadczenia rolnicze, którzy jednocześnie mogą efektywnie nabyć świadczenia w systemie powszechnym, gdy są urodzeni po dniu 31 grudnia 1948 r., którym nie zalicza się do emerytury rolniczej okresów ubezpieczenia w systemie powszechnym (por. art. 33 ust. 2a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników – t.j. Dz.U. 2021 r., poz. 266).

Mając to wszystko na uwadze przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego również nie mógł być uznany za trafny.

Zaskarżony wyrok odpowiada więc prawu, a apelacja jako bezzasadna, na podstawie art. 385 k.p.c., podlegała oddaleniu, czemu Sąd Apelacyjny dał wyraz w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach instancji odwoławczej (pkt II wyroku) Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 ust. 1 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz.U. 2018 r., poz. 265).